

Nieuwsbrief CO₂-Prestatieladder

Editie maart 2022

In mei 2019 ontving de gemeentelijke organisatie Harderwijk het certificaat van de CO₂-Prestatieladder voor niveau 3. (Ook wel 'trede 3' genoemd.) Dit certificaat geeft aan dat wij ons inzetten om de CO₂-uitstoot inzichtelijk te maken en te verlagen. In deze halfjaarlijkse nieuwsbrief vind je updates over genomen duurzaamheidsmaatregelen en inzicht in de CO₂-uitstoot van 2021. Ook vind je achtergrondinformatie over de CO₂-prestatieladder, doelstellingen en te nemen maatregelen.

Resultaten van het afgelopen half jaar

Harderwijk krijgt slimme bandenpomp

In de vorige nieuwsbrief was te lezen dat de medewerkers van Snel Herstel een cursus Duurzaam Rijden hebben gevolgd. Met deze slimme rijstijl bespaar je brandstof en geld, verminder je CO₂-uitstoot en rijd je veiliger en stiller. Eén van de goede gewoontes van de slimme rijstijl is het correct afstemmen van de bandenspanning. Meer dan 60% van de auto's in Nederland rijdt namelijk met een te lage bandenspanning. Zelfs na een bezoek aan een standaard bandenpomp bij een tankstation, gaat nog 51% de weg op met een verkeerde spanning. (bron: CE Delft) Dat kan beter!

Om alle bestuurders van Harderwijk te helpen komt er dit jaar (2022) een slimme bandenpomp. Iedereen mag hier gebruik van maken. Zo kunnen bijvoorbeeld de medewerkers van de gemeente (incl. Snel Herstel), maar ook omwonenden, gemakkelijk hun banden op de juiste spanning brengen. De pomp is snel te bedienen en geeft direct inzicht en advies over de spanning en bijbehorende CO₂-, brandstof- en geldbesparing. Zoals op de afbeelding hiernaast is te zien, is de pomp aangesloten op een zonnepaneel en is daarmee geheel zelfvoorzienend. Externe partij Band Op Spanning ontzorgt de gemeente in beheer en onderhoud van de pomp. *Zodra bekend is wanneer de nieuwe pomp klaar is voor gebruik lees je het op de gebruikelijke kanalen.*

Figuur 1: Type pomp die in Harderwijk wordt geplaatst.

Het aantal slimme bandenpompen in Nederland groeit.
Scan de QR-code om te zien waar bij jou in de buurt een pomp staat. Controleer je spanning en bespaar!

Duurzaam Informatiepunt (D.I.P.)

Voor bewoners die meer willen weten over duurzamer leven en wonen en dit fysiek willen ervaren, is in de binnenstad van Harderwijk een Duurzaam Infopunt ingericht. Het infopunt is ingericht als woning met een tuin. Er zijn allerlei praktische voorbeelden en tips te vinden. Zo ook verschillende energiemaatregelen die je in huis kan toepassen.

Bijvoorbeeld over:

- Verduurzaming van je tuin: klimaatvriendelijk en biodivers
- Energiebesparing en -opwekking
- Afvalbesparing en circulair materiaalgebruik
- Lopende projecten en acties

Kom langs!

Het D.I.P. kan je bezoeken aan de Donkerstraat 44 in de oude binnenstad en is geopend op woensdag, vrijdag en zaterdag van 13.00 tot 17.00 uur.

Persoonlijk advies

Er is altijd iemand aanwezig die je kan helpen bij het zetten van duurzame stappen die bij jou passen. De medewerker is iemand van het duurzaamheidsloket Veluwe Duurzaam of een medewerker duurzaamheid van de gemeente.

Figuur 2: De opening van het Duurzaam Infopunt op 2 maart met wethouder Bert van Bijsteren, buiten voor het D.I.P.

Nieuwe website over duurzaamheid in Harderwijk

De gemeente wil graag meer gaan communiceren over duurzaamheid in Harderwijk. Daarom is er de nieuwe website duurzaaminharderwijk.nl. Hier lees je wat de gemeente doet op het gebied van duurzaamheid op het gebied van de energietransitie, klimaatadaptatie, circulaire economie en biodiversiteit. Ook nieuws en acties zullen hier worden gedeeld.

Scan de QR-code en bekijk de website!

De CO₂-uitstoot van 2021

Twee keer per jaar monitoren we de CO₂-uitstoot door het opstellen van een CO₂-voetafdruk. Deze voetafdruk laat zien hoeveel energie we verbruiken en hoeveel CO₂ we uitstoten. Zoals in

onderstaande tabel is te zien, heeft de gemeentelijk organisatie 1.502,4 ton CO₂ uitgestoten in het jaar 2021.

Voor meer achtergrondinformatie over de prestatieladder, zie pagina 5.

	2021	2020	Reductie t.o.v.207
	Ton CO ₂	Ton CO ₂	
Scope 1			
Gasverbruik	1.173,8	811,0	+6%
Brandstof (diesel)	289,7	236,7	+9%
Brandstof (benzine)	13,1	13,9	-50%
Brandstof (LPG)	0,4	0,4	-
Brandstof (CNG)	4,2	3,1	-16%
Smeermiddelen	5,2	4,5	-17%
Propaan*	1,8	1,6	-5%
Scope 2			
Elektraverbruik**	-	-	-100%
Business Travel			
Openbaar vervoer (OV)	0,2	0,3	-
Zakelijke km privéauto's	14,1	12,3	-52%
Totaal	1.502,4	1.083,7	-68%

*Hoewel de propaantank voor het verwarmen van de bosschuur is vervangen door een elektrische kachel per december 2021, gebruiken we propaan ook voor de onkruidbestrijding bij de begraafplaatsen. De toename is dan ook te verklaren door de toename van propaan voor de onkruidbestrijding.

** Het elektriciteitsverbruik wordt groen ingekocht. Hierdoor stoten we geen CO₂ meer uit met ons elektriciteitsverbruik. Dit betekent niet dat we nu onbeperkt elektriciteit kunnen gebruiken. We hebben ook de doelstelling om ons energieverbruik met 2% te verminderen per jaar.

Doelstelling

Om onze doelstelling, 84% CO₂-reductie in 2025 ten opzichte van 2017 en jaarlijks ons energieverbruik verlagen met 2%, te behalen zijn of worden de volgende maatregelen genomen:

- Het wagenpark vervangen door elektrische modellen indien mogelijk;
- Mogelijk van diesel overstappen op HVO (Blauwe diesel);
- Het beter isoleren van ons vastgoed;
- Elektrisch (hand)materieel indien mogelijk;
- Openbare verlichting vervangen door LED-verlichting;
- Zwembad aardgasvrij en energieneutraal maken;
- Onderzoek uitvoeren om gemeentehuis aardgasvrij te maken;
- Inkopen van 100% Nederlands opgewekte groene stroom.

Ontwikkelingen voor Niveau 4

Zoals in de vorige nieuwsbrief in september bekend werd gemaakt, streven wij naar het behalen van niveau 4 op de ladder. We onderzoeken welke andere activiteiten van de gemeentelijke organisatie tot grote impacts leiden in de omgeving: de keten. Bijvoorbeeld de uitstoot van beheer dat wij uitbesteden aan een andere partij. Zodra we weten waar de grootste kansen liggen om uitstoot te verminderen, gaan we de voetafdruk van twee hele ketens in kaart brengen. Tot slot stellen we een actieplan op met maatregelen om de uitstoot te verminderen.

In de tweede helft van 2021 is een werksessie gehouden met medewerkers van verschillende beleidsvelden in het ruimtelijk domein. Samen hebben we onderzocht welke ketens het meest interessant zijn om te onderzoeken. Waar heeft de gemeente een grote invloed op de uitstoot? Hoe groot zijn de uitstoten van de keten?

Duurzaam betongebruik

Het gebruik van beton door de gemeente veroorzaakt grote uitstoot. Er wordt onderzocht hoe deze keten er precies uit ziet. Welke partijen (ketenpartners) zijn hierbij betrokken? Welke activiteiten, van productie tot realisatie en onderhoud, leiden tot uitstoot? Later in 2022 hopen we de resultaten te kunnen delen. En daarmee ook het plan hoe we gezamenlijk met de ketenpartners onze uitstoot gaan verminderen.

Hoe reis jij naar je werk?

Het reisgedrag van de medewerkers van de gemeente heeft invloed op de uitstoot van het zogenaamde woon-werkverkeer. De keuze om met de auto, het openbaar vervoer of met de fiets te gaan, maakt een groot verschil voor de uitstoot die jij veroorzaakt. Wij zijn benieuwd hoe jij naar je werk reist, waarom, en of je bereid bent vaker duurzamer te gaan reizen. Begin april wordt daarom een enquête uitgestuurd naar alle medewerkers.

Suggesties of vragen?

Heb je vragen en/of ideeën over deze nieuwsbrief of over het reduceren van de CO₂-uitstoot? Dan kunt u mailen naar info@harderwijk.nl met de vermelding CO₂-prestatieladder t.a.v. T. Meuwissen!

Hoe kan ik mijn CO₂-uitstoot verminderen?

Wil je zelf je CO₂-uitstoot verminderen? Er zijn tal van manieren om dit te doen.

Bedenk voor jezelf welke activiteiten je doet op een dag en wat je daarvoor nodig hebt. Gebruik je zelf direct brandstoffen, zoals met een auto of scooter? En waarvoor gebruik je elektriciteit? En dan zijn er nog al die andere spullen die je gebruikt: voedsel, kleding, technologie etc. Er is energie gebruikt om die te maken en er zal energie worden gebruikt om die als afval te verwerken. Hier alvast enkele tips:

- **Slim vervoer:** Kies ervoor om vaker de fiets te pakken of te lopen. Zo bespaar je brandstof. Lukt dit niet? Kijk dan of je elektrisch kan rijden of kan carpoolen. Ook kan je gebruik maken van openbaar vervoer.
- **Duurzame energie gebruiken en afnemen:** Bekijk hoeveel energie je verbruikt in je eigen huis. Het verwarmen, koelen van je woning en huishoudelijk apparaten verbruiken veel

energie. Weet jij waar jouw energieleverancier de energie vandaan haalt? Heb je een slimme meter zodat je meer inzicht krijgt in je verbruik? Er zijn veel maatregelen die je kan nemen in huis om energie te besparen.

- **Kies lokaal:** Koop producten en diensten zoveel mogelijk uit je eigen omgeving. Fruit of eieren uit de supermarkt hebben vaak lange afstanden afgelegd en zijn soms zelfs geïmporteerd uit andere landen. Een lokale groenteboer verkoopt producten uit de eigen streek. Ook zijn er steeds meer boeren die op hun erf zelfgemaakte producten verkopen.
- **Hergebruik van materialen:** Repareren, hergebruiken, afval scheiden en recyclen. Gooi niet zomaar iets weg. Producten hebben een langere levensduur als je de tijd neemt het te repareren. En als je het zelf niet meer kan gebruiken, misschien kan een ander dat nog wel. Maak hiervoor gebruik van je lokale kringloopwinkel.
- **Eetwissels:** Eet minder vlees. Bij de productie van vlees komt veel CO₂ vrij. Kies er vaker voor om gerechten met vlees te vervangen door een gerecht zonder vlees. Of kies een vleesvervanger.

Meer weten over energie besparen en andere duurzame vragen? Bekijk de website van [Loket Veluwe Duurzaam](https://www.veluweduurzaam.nl)¹. Naast handige tips kan je daar een gesprek met een energiecoach aanvragen.

Achtergrondinformatie

Wat is de CO₂-Prestatieladder?

De CO₂-Prestatieladder is een managementsysteem waarmee een organisatie inzicht verkrijgt in zijn CO₂-uitstoot en concrete maatregelen en doelen opstelt om deze te verminderen. Er zijn 5 niveaus, echter is de stelregel om op niveau 3 te beginnen.

De CO₂-uitstoot van de Gemeente Harderwijk wordt op basis van de volgende zaken geïnventariseerd:

- Wagenpark
- Openbare verlichting
- Vastgoed
- Gemeentelijke huisvesting

Naast het verkrijgen van inzicht en het stellen van doelen, is communicatie een belangrijk onderdeel. Niet alleen naar buiten toe, maar ook voor de bewustwording onder de collega's en wat zij kunnen bijdragen om de CO₂-uitstoot te verminderen. Ideeën zijn dus altijd welkom!

Voetafdruk/Footprint

Op pagina 3 heb je kunnen lezen over de CO₂-voetafdruk. We berekenen elk halfjaar hoeveel CO₂ we verbruiken en uitstoten en maken dat overzichtelijk in een zogeheten voetafdruk. Hierbij maken we onderscheid in drie typen uitstoot, ook wel de 'scopes' genoemd:

- **Scope 1 – Gassen, brandstoffen en smeermiddelen:** De eerste scope gaat over alle CO₂ die direct door onze eigen bronnen worden uitgestoten. Voor onze voetafdruk is dit het gasverbruik in gebouwen (vooral voor verwarming), de brandstoffen en smeermiddelen voor

---

¹ www.veluweduurzaam.nl

eigen wagens en andere werktuigen, en het propaangas waarmee de bosschuur wordt verwarmd.

- **Scope 2 – Elektra** De tweede scope gaat over CO₂ die we indirect uitstoten. De uitstoot ontstaat dan bij de opwekking van bijvoorbeeld elektriciteit. Als je bijvoorbeeld een lamp aan zet, dan stoot die lamp geen CO₂ uit. Als de lamp grijze stroom gebruikt, vindt die uitstoot plaats bij een elektriciteitscentrale. Als de lamp energie gebruikt dat is opgewekt door bijvoorbeeld windturbines (groene stroom), is er geen CO₂-uitstoot. Voor onze voetafdruk gaat dit over de elektriciteit die wij gebruiken voor het gemeentelijke eigendom (verlichting, gebouwen, cameratoezicht, havens etc.).
- **Business Travel** Dit is de indirecte uitstoot door gedeclareerde zakelijke kilometers en gebruik van openbaar vervoer voor zakelijk en woon-werkverkeer. Bij scope 1 gaat het dus ook uitstoot bij verkeer door gemeentelijke voertuigen en bij business travel over uitstoot bij voertuigen die niet in eigendom zijn van de gemeente zoals een trein of bus.
- **Scope 3 - Uitstoot elders in de keten:** Scope 3 gaat over uitstoot als gevolg van activiteiten van de gemeente, maar die voortkomen uit bronnen die niet in eigendom of beheer zijn van ons. Als gemeente hebben wij geen directe invloed op die uitstoot. Hieronder valt dus eigenlijk alle uitstoot die niet onder scope 1 en 2 vallen. Denk bijvoorbeeld aan alle bureaus op kantoor en de uitstoot die vrijkwam toen die werden gemaakt. Of de uitstoot bij de verwerker van al ons afval.

Bedankt voor het lezen!